

УДК 01:004.65(477)

Н. Т. Стронська
Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського

ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖЕВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНСЬКОГО БІБЛІОГРАФОЗНАВСТВА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Здійснено огляд джерел та найважливіших електронних бібліографічних ресурсів бібліотек України, стан методичного забезпечення їхнього створення, показано значну перспективу подальшого дослідження українських бібліографознавчих електронних ресурсів, необхідність їхнього детального аналізу, інформаційного наповнення довідкових інтернет-ресурсів, сайтів наукових бібліотек України та української діаспори, виявлення та оцифрування ретроспективних джерел українського бібліографознавства.

Ключові слова: українське бібліографознавство, бібліографознавчі електронні ресурси, джерела бібліографознавства.

Зародження і формування електронних ресурсів біографічної інформації слід розглядати як невід'ємну і важливу складову загального процесу становлення й розвитку сучасного світового віртуального гуманітарного простору. Створення таких ресурсів дає змогу ефективно вводити у широкий культурний обіг біографічну інформацію, яка є своєрідним генетичним кодом нації, портретним зрізом національної історії. Сьогодні, коли перед державою особливо гостро стоїть питання про формування нового світоглядного континууму українського суспільства, великого значення набуває науковий розвиток гуманітарного знання, який, у свою чергу, значною мірою залежить від достовірних бібліографічних джерел.

Особливою проблемою в Україні є створення саме національних біографічних ресурсів, коли за умов відсутності протягом тривалого часу власної незалежної держави багато інформації про персоналії українських бібліографів не було у вітчизняному науковому обігу з ідеологічних причин або ж потрапило до біографічних довідників інших держав. Останні двадцять років українське бібліографознавство розвивається дуже інтенсивно, з'явилося багато наукових праць, присвячених українським бібліографам XIX–XX ст.: написані монографічні дослідження, створено біобібліографічні покажчики, присвячені як історії української бібліографії, так і окремим ученим та культурним діячам, опубліковано велику

кількість статей та розвідок про доробок окремих видатних бібліографів зокрема та діячів бібліотечної справи періоду 20–30-х років взагалі. Це праці Л. А. Дубровіної, О. С. Онищенко, О. П. Степченко, Т. І. Ківшар, Г. І. Ковальчук, Н. В. Стрішенець, У. П. Яворської, С. М. Косяк, Н. М. Кушнарченко, В. В. Матусевич, О. Ю. Ноткіної, Г. І. Погребняк, Т. О. Сосновської, В. О. Ярошик, І. В. Тимошенко, Т. В. Новальської, Л. П. Одинокі, Т. І. Шовкопляс, С. Шоломової та багатьох інших.

Написані дисертаційні дослідження (зокрема, слід згадати дисертації Л. О. Матвійчук «Розвиток біобібліографічних досліджень в галузі гуманітарних наук в Національній академії наук України (1918–2012)» (К., 2013), Д. В. Устиновського «Науково-бібліографічна діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1918–2010): етапи, напрями, зміст» (К., 2011), Л. В. Гарбар «Українські діячі та їх внесок у розвиток бібліотечної справи (1918–1941)» (К., 2013) та ін.). В тому числі в Україні набули поширення й бібліографознавчі дослідження української діаспори [1].

Створилася розвинута галузь наукових досліджень української національної бібліографії, де чільне місце посіли й українські бібліографи, які досліджували історико-культурні традиції українського бібліотекознавства. Розпорошеність дуже змістовної бібліографічної інформації по різних наукових дослідженнях запобігає створенню цілісної картини бібліографічного доробку українських бібліографознавців. Тому з ініціативи наукових бібліотек та гуманітарних інститутів сьогодні почалося створення електронних ресурсів, які активно поповнюються, але значною мірою є некоординованими. Отож формування інтегрованого національного біографічного ресурсу, складовими якого мають стати галузеві біобібліографічні довідники та інші біографічні джерела, є актуальним як для науки, так і для соціокультурного розвитку України. Мета цього дослідження полягає в огляді сучасного стану створення таких ресурсів та оцінці існуючого доробку.

Наразі тема формування інтегрованого національного біографічного ресурсу в конкретній постановці питання не висвітлювалася в спеціальних бібліографічних дослідженнях. Певним винятком є праці О. М. Станкевич, яка опублікувала статті, присвячені завданням формування електронних ресурсів українського книгознавства XIX – першої половини XX ст. [2]. Вона проаналізувала стан дослідження національної книжкової справи України за зазначений період у працях Н. Шалашної, Н. Малиновської, Л. Головаті, Г. Гальчука, Т. Романюка, Л. Кужель, М. Тимошика та провела контент-моніторинг українського бібліотечного веб-сегмента Інтернету з питань інформаційних ресурсів стосовно історії українського

книгознавства на підставі веб-сайтів бібліотек загальнодержавного значення, обласних універсальних наукових бібліотек, наукових бібліотек національних і державних університетів та охарактеризувала основні складові елементів автоматизованої інформаційно-документної системи з історії вітчизняного книгознавства XIX – першої половини XX ст.

О. Станкевич розглядала широкий контекст поняття «книгознавство» і включила до нього бібліографознавство та бібліотекознавство, запропонувала методику побудови своєрідного енциклопедичного сайту, де б знайшли відображення загальне книгознавство, видавнича справа та редагування, бібліографознавство, книгознавство, бібліотекознавство, діяльність книгознавчих і бібліографічних інституцій, в тому числі інститутів, бібліотек, видавництв, книгарень та книготорговельних спілок тощо, а також фахові видання, персоналії книгознавців, бібліографічне забезпечення, WEB-бібліографія та інші мережеві інформаційні ресурси відповідно до тематики розділу. На сайті, за її задумом, мали б бути представлені не лише різноманітні бібліографічні ресурси, але й цифрові копії найважливіших праць та науково-довідкових ресурсів. Хоча в її працях було репрезентовано лише загальне бачення книгознавчого сайту, вона вперше поставила питання про необхідність створення такого ресурсу, провела початковий моніторинг книгознавчих ресурсів (станом на 2008 р). Але, на жаль, ця робота не була продовжена.

Зараз відбулися значне поповнення та розвиток мережевих електронних ресурсів у галузі бібліографознавства, які могли б покласти початок створенню інтегрованих ресурсів.

Вирішенню завдань дослідження та інтеграції біобібліографічних ресурсів у межах бібліографознавства нині значно сприяє наявність електронних загальнодоступних інформаційних інтернет-джерел. Відповідно до рекомендацій Інституту біографічних досліджень НАН України, під час проведення біографічного дослідження слід приділити увагу таким електронним ресурсам, які містять ресурси біографічної інформації:

1. Українознавчі енциклопедії, словники, довідники, розміщені в мережі Інтернет;
2. Історико-біографічні ресурси, створені провідними установами науки, освіти, культури України;
3. Веб-сайти архівних, бібліотечних та музейних установ;
4. Історико-меморіальні сайти;
5. Меморіальні сайти та електронні архіви, присвячені одній особі або групі осіб;
6. Електронні бібліотеки, що містять тексти історико-біографічних видань та цінну допоміжну біографічну інформацію;

7. Портали і сайти науково-популярного та освітнього спрямування;
8. Довідкові матеріали історико-біографічного та персонального характеру на порталах і сайтах наукових установ і навчальних закладів (ретроспективні і сучасні матеріали про науковців і професорсько-викладацький склад вищих навчальних закладів);
9. Довідкові біографічні матеріали на порталах і сайтах державних установ та громадських організацій;
10. Біографічні матеріали на порталах і веб-сайтах інформаційних агентств, інформаційно-видавничих організацій та електронних ЗМІ [3].

Як відомо, слово «бібліографія» є полісемічним і має декілька основних значень:

- результат праці бібліографа, тобто список (або покажчик, перелік, репертуар) книг;
- практична діяльність наукового характеру, якою займається бібліограф (вивчення книг (рукописних та друкованих) з метою їхнього описування, а також складання таких описів);
- знання про книгу, тобто наука, об'єктом якої є книга (історія книги (а також книгодрукування), питання її описування, каталогізації та класифікації) [4].

Тому спеціалісти з цих напрямів досліджень можуть бути віднесені до категорії бібліографів, що окреслює досить широке коло інформаційних ресурсів, які потребують аналізу з метою виявлення персоналій українського бібліографознавства.

Навіть первинний стислий огляд інтернет-джерел української бібліографознавчої біографічної інформації, наведений нижче, показує, що ці джерела значно розпорошені, не мають єдиних формалізованих принципів формування і тому потребують відповідного дослідження, аналізу і систематизації наявної інформації з метою створення єдиного електронного довідкового біографічного ресурсу бібліографів України. Електронні джерела біографічної інформації мають різний формат і характер подання інформації, це можуть бути: енциклопедичні та довідкові інтернет-ресурси, сторінки сайтів відповідної тематики, електронні версії біографічних та біобіографічних видань, оцифровані ретроспективні біографічні видання, біографічні та бібліографічні бази даних. Серед основних інтернет-ресурсів, що містять інформацію про українських бібліографів, у першу чергу слід проаналізувати українські енциклопедичні електронні ресурси та сайти найбільших бібліотек України.

Енциклопедичні та довідкові ресурси:

Електронна версія «Енциклопедії українознавства», подана на сайті Ізборник, присвяченому історії України, є репринтним відтворенням

11-томного видання 1955–1995 рр. Ресурс містить біографічні статті, статті про українські бібліотеки, видавничу справу, друкарство, книгознавство, бібліотекознавство та бібліографознавство і є джерелом багатьох маловідомих фактів щодо осіб та імен українського культурного життя [5].

Електронна бібліотека та енциклопедія Інституту історії України може також бути джерелом інформації про визначні імена українських культурних діячів. Основу будь-якого історичного дослідження складає виявлення та аналіз наукових історичних джерел. Національна та історична бібліографія є органічною частиною комплексу спеціальних історичних дисциплін. Тому більшість знаних істориків та культурних діячів України зробила значний внесок в укладання бібліографії українознавства та української національної бібліографії [6].

Одним з авторитетних електронних джерел бібліографічної інформації має стати «Українська бібліотечна енциклопедія», проект якої започаткований Національною парламентською бібліотекою України. Енциклопедія, відповідно до її концепції, буде також містити значну біографічну інформацію про діячів бібліотечної справи [7]. Розробники проекту передбачають, що «Українська бібліотечна енциклопедія» існуватиме лише в електронному вигляді і матиме вільний доступ через Інтернет.

Категорія Вікіпедії «Українські бібліографи» містить 76 імен: Анастасевич Василь Григорович, Баб'як Петро Григорович, Багалій-Татарінова Ольга Дмитрівна, Багрич Микола Ілліч, Багрій Олександр Васильович, Балика Дмитро Андрійович, Бантиш-Каменський Микола Миколайович, Барвінський Євген Іванович, Биковський Лев Устимович, Боднарський Богдан Степанович, Бойко Іван Захарович, Бойко Максим, Ботушанська Ольга Федорівна, Бочков Дмитро Панасович, Буняк Іван Якович, Бутрин Мирослав Леонович, Бучинський Дмитро Григорович, Вальо Марія Андріївна, Василишин Олег Миколайович, Голубець Микола, Гольденберг Лев Ізраїлевич, Гоць Петро Никифорович, Гуменюк Степан Костянтинович, Гуревич Розалія Борисівна, Гусар Юхим Семенович, Добко Тетяна Василівна, Дорошенко Володимир Вікторович, Дубровіна Любов Андріївна, Жарких Микола Іванович, Зленко Григорій Дем'янович, Іваницький Віктор Федорович, Івченко Анатолій Олександрович, Ільницька Луїза Іванівна, Калинович Іван Титович, Каллаш Володимир Володимирович, Ківшар Таїсія Іванівна, Колубовський Яків Миколайович, Комаров Богдан Михайлович, Комаров Михайло Федорович, Королевич Нінель Федорівна, Костащук Василь Миколайович, Кравченко Єфрем Єфремович, Кузеля Зенон Францискович, Куц Олег Павлович,

Лазаревський Гліб Олександрович, Левицький Іван Омелянович, Лозинський Іван Миколайович, Максименко Федір Пилипович, Марунчак Михайло Григорович, Махновець Леонід Єфремович, Меженко Юрій Олексійович, Мельников Олександр Валерійович, Милорадович Григорій Олександрович, Міяковський Володимир Варламович, Наконечний Євген Петрович, Наріжний Симон Петрович, П'ядик Юрій Васильович, Паравійчук Андрій Григорович, Петров Геннадій Терентійович, Плевако Микола Антонович, Полек Володимир Теодорович, Пономарьов Степан Іванович, Різниченко Василь Федорович, Сагарда Микола Іванович, Саливон Григорій Дмитрович, Сарана Федір Кузьмович, Селівачова Наталія Федорівна, Селівачова Ніна Сергіївна, Сохань Павло Степанович, Стешенко Ярослав Іванович, Суслопаров Микола Захарович, Фединський Олександр, Хавкіна Любов Борисівна, Шипота Галина Євгенівна, Ясинський Михайло Ілліч, Яшек Микола Федорович. З огляду на проведені українськими вченими дослідження в галузі реконструкції імен бібліографознавців, зокрема, з останніх дисертаційних праць Л. В. Гарбар та Л. О. Матвійчук, цей список є лише наближенням до реального великого обсягу цього персоналогічного ресурсу.

Наведений список, сформований за вікі-принципом вільного наповнення довідкового ресурсу, не є повним та систематичним і тому потребує перегляду, доповнення та професійного редагування. Біографічна інформація у Вікіпедії структурована за таким принципом: ім'я, дати, місця життя/смерті, дефініція, життєпис, твори, література [8].

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [9]

Вагомим джерелом біобібліографічної інформації про українських бібліографів є також комплекс електронних каталогів і баз даних «Література з бібліотекознавства» Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, де в тому числі представлено електронний каталог фонду бібліотекознавчої літератури. Фонд містить значну ретроспективну інформацію про українське бібліотекознавство, електронний каталог фонду супроводжують інтерактивні гіперпосилання до відповідних інтернет-ресурсів. На порталі НБУВ також надається доступ до реферативної бази даних та електронних версій наукових фахових видань з питань бібліотекознавства, які є також додатковим джерелом як біографічної, так і бібліографічної інформації про науковців бібліотек України та їхній творчий доробок [10].

Інформаційний ресурс «Електронний архів науково-довідкових видань» містить у вільному доступі в електронному форматі науковий доробок співробітників НБУВ з вивчення історії розвитку бібліотечної справи в Україні, зокрема, Л. А. Дубровіної та О. С. Онищенка [11], Г. І. Ко-

вальчук [12], О. П. Степченко [13]. Наукові видання є значним джерелом вивчення становлення українського бібліографознавства як напряму наукових досліджень, вони містять систематизовану та упорядковану персональну інформацію, іменні покажчики, бібліографію та архівні джерела видатних та маловідомих діячів бібліотечної справи України [14]. З 1918 р. бібліографічний базис Всенародної бібліотеки України формувався одночасно з роботою з організації фонду, каталогізації та розвитку окремих галузей україніки як бібліографічного репертуару: рукописна україніка (Г. П. Житецький), стародрукована україніка (С. І. Маслов), нова та новітня книжка (І. І. Кривецький, П. Я. Стебницький, М. І. Ясинський, М. І. Сагарда). Концепція національного фонду української книги як основи українознавчих досліджень розвивалася на базі двох напрямів його формування: ретроспективного – створення національного бібліотечного фонду рукописної та друкованої спадщини українського народу та поточного – комплектування фонду поточною літературою національно-державного друку. Спочатку ці питання були поставлені в контексті створення Національної бібліотеки, яка розглядалася О. С. Грушевським як книгосховище українознавчої літератури та найбільше зібрання друкованої продукції, виданої в Україні всіма мовами, потім як завдання утвореної у 1919 р. Головної книжної палати (Ю. В. Меженко). Створення Української академії наук з Бібліографічною комісією і Національною бібліотекою, Книжкової палати, Українського наукового інституту книгознавства, державних видавництв та інших національних інституцій в період Української революції та перших років більшовицької влади мали вирішальний вплив на розвиток української бібліографії. Історична традиція українського бібліографування закладалася також у стінах УНІК (Українського наукового інституту книгознавства), діяльність співробітників якого досліджувалася Г. І. Ковальчук [15]. Слід відмітити працю Ю. Ковалевського «Бібліографія і український бібліографічний інститут», яка зберігається у фондах відділу стародруків та рідкісних видань НБУВ [16].

Інформацію про сучасних українських бібліографів можна отримати на основі бази даних «Наукові співробітники» найбільшої книгозбірні та провідної науково-дослідної установи у галузі бібліотекознавства – Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Інформація ресурсу структурована за такими категоріями: телефон, e-mail; дата і місце народження, освіта, науковий ступінь, звання, трудова діяльність, знання іноземних мов, наукові інтереси, громадська діяльність, підготовлені інформаційні ресурси, основні публікації. Важливим доповненням до поданих персональних даних є також наявність бібліографічних джерел,

у тому числі посилань до електронних версій відповідних публікацій або інтернет-адрес інформаційних ресурсів [17].

Серед електронних ресурсів біографічної інформації про українських бібліотекознавців слід також відзначити базу даних з історії бібліотечної справи в НБУВ (1918–1934 рр.) Л. А. Гарбар [18]. В основу структурування інформації бази даних «Українські діячі бібліотечної справи ХХ ст.» покладено такі елементи: ім'я особи (українською мовою), різночитання імені, ім'я іншою мовою, походження, відомості про навчання, фах, спеціалізація, вчене звання, робота в НБУВ, інші місця роботи, біографічна довідка, список наукових праць, бібліографія, архівні джерела, архів НБУВ, фотодокументи, загальна примітка, зображення. Інформаційна біографічна база даних залучає до наукового та культурного обігу багато маловідомих імен бібліографів та спеціалістів з бібліотекознавства, які працювали в Національній бібліотеці України з перших днів її створення.

Значний досвід накопичений також *Національною парламентською бібліотекою України* [19].

Сторінка сайту Національної парламентської бібліотеки України (НПБУ) «Біобібліографічні посібники» містить електронну версію багатотомного довідкового видання «Українські бібліографи. Біографічні відомості. Професійна діяльність. Бібліографія», вип. 1–3 [20]. Біобібліографічний довідник репрезентує творчі біографії українських бібліографів – теоретиків і практиків. Значне місце займають відомості про бібліографознавців, розробників теорії, історії, методики бібліографії та дослідників проблем організації бібліографічної справи, викладачів бібліографії у ВНЗ України, фахівців інформаційних технологій. Подано також матеріали про осіб інших професій, які зробили значний внесок у бібліографічну справу. Значну допомогу з виявлення імен українських бібліографів надає також серія науково-допоміжних бібліографічних покажчиків «Бібліографознавство України», електронна версія яких також доступна на сайті НПБУ.

Електронна бібліотека «Культура України» НПБУ містить колекції «Друкарство», «Бібліотекознавство», «Бібліографознавство», в яких містяться оцифровані версії рідкісних та унікальних видань, що складають, в тому числі, й інформацію про постаті видатних діячів бібліотечної справи України [21].

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського

Сьогодні слід зазначити, що найбільш професійно укладеним та детально розробленим, хоча й невеликим за обсягом, є електронний ресурс Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені

В. О. Сухомлинського «Видатні бібліотекознавці, бібліографознавці, книгознавці та документознавці України та світу», створений під керівництвом П. І. Рогової. Структуру віртуального довідника складають: біографія діяча, бібліографія його праць та матеріалів про нього, окремі повнотекстові твори (праці особи та публікації про неї, що відзначаються особливою вагомістю), фотогалерея, а також матеріали, що розкривають діяльність установи, яка носить ім'я особистості, нагороди, премії, пам'ятники, наукові читання, пов'язані з цією видатною особою тощо, а також посилання на інтернет-ресурси, зокрема веб-сайти, які висвітлюють діяльність даного діяча. Зокрема, на сторінках ресурсу представлені такі імена: Биковський Л. У., Гуменюк М. П., Дьюї Мелвіл, Калинович І. Т., Каратигін Ф. І., Комаров М. Ф., Крупська Н. К., Меженко Ю. О., Отле Поль, Рубакін М. О., Сарана Ф. К., Сірополко С. О., Хавкіна Л. Б. [22].

Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаніка

З точки зору теми дослідження персоналій українських бібліографів, важливим джерелом є електронна версія серії «Бібліографічні покажчики літератури з проблем бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства». Інформація покажчиків детально структурована і систематизована, кожен з випусків містить розділ «Історія бібліотечної справи. Персоналії», де відображена бібліографічна та реферативна інформація про поточні наукові публікації з цього кола питань [23].

Одеська національна наукова бібліотека імені М. Горького

Значний внесок у дослідження історії української бібліографії та персоналій українських бібліографів здійснено Одеською національною науковою бібліотекою імені М. Горького (ОННБ) [24]. У 2002 р. бібліотека опублікувала довідник «Бібліографи Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького» [25], який мав на меті розкрити основний бібліографічний доробок ОННБ шляхом персоналізації, тобто ознайомлення широкого читача з життєвим шляхом і творчою діяльністю фахівців бібліотеки, яким належить значний внесок у розвиток українського книгопису. Підготовка довідника здійснювалася шляхом вивчення бібліотечних планів і звітів, особових справ, каталогів і картотек, матеріалів Державного архіву Одеської області. Всі гасла згруповано в алфавітному порядку, кожне з них складається з біографічної довідки про персоналію, з переліку її праць та наявної літератури про неї. Авторство кожного гасла зазначене наприкінці. Довідник є цінним джерелом для істориків бібліографії в Україні, бібліотечних працівників, викладачів вищих навчальних закладів, учителів середніх шкіл, студентів, краєзнавців, усіх, кого цікавить становлення і розвиток українського книгопису. Електронна версія біографічного довідника розміщена на сайті ОННБ у

вільному доступі і є частиною сучасного проекту «Скарбниця культури: віртуальний музей ОННБ імені М. Горького». В інформації про проект віртуального музею директор ОННБ імені М. Горького О. Ф. Ботушанська зазначає, що «історію завжди творять люди, тому розповідь про тих, хто працював в бібліотеці, хто віддавав їй свої знання, досвід, життя, допоможе зрозуміти, чому бібліотека завжди посідала таке важливе місце в історії Одеси» [26].

Бібліографічні ресурси почали формуватися і в інших національних та обласних бібліотеках, чому буде присвячено нашу наступну статтю.

В основу кумуляції досліджуваної біографічної інформації доцільно покласти семантичну схему, розроблену для «Українського національного біографічного архіву» (УНБА). В ідеальному вигляді основними структурними елементами схеми мають стати: ім'я особи; дати життя; місце народження; дати смерті та поховання; коротка дефініція; біографічні статті з довідкових видань; анотація; бібліографія та архівні матеріали; іконографія; електронні ресурси [27]. Застосування таких принципів упорядкування та систематизації персональної інформації буде сприяти органічному входженню створеного ресурсу до УНБА та подальшому авторизованому редагуванню статей української Вікіпедії. Розуміючи складність пошуків даних для повного опису в такому ресурсі, доцільним є створення реєстру біобібліографічних джерел, де інформація може бути обмеженою наявними даними, знайденими в різних джерелах. Реєстр може містити короткі відомі на сьогодні відомості, а надалі буде поповнюватися.

Стислий огляд джерел та електронних бібліографічних ресурсів показує значну перспективу подальшого дослідження українських бібліографознавчих біографічних електронних ресурсів, необхідність детального аналізу інформаційного наповнення довідкових інтернет-ресурсів, сайтів наукових бібліотек України та української діаспори, виявлення та оцифрування ретроспективних джерел українського бібліографознавства, розроблення загальної концепції побудови відкритого інтегрованого електронного біобібліографічного ресурсу «Українські бібліографи». Для цього накопичений досвід методичних засад створення метаданих, напрацьовані концептуальні засади побудови такого ресурсу, підготовлений первинний масив бібліографічних джерел.

Список використаних джерел

1. Станкевич О. Українське книгознавство у мережевих ресурсах вітчизняного бібліотечного веб-сегмента Інтернету // Бібліотечний вісник. – 2010. – № 1. – С. 14–21;

Вона ж. Українське книгознавство XIX – першої половини XX ст.: план формування електронних ресурсів // Вісник Львівського університету. Сер. : Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – 2010. – Вип. 5. – С. 258–265; Вона ж. Мережевий науково-інформаційний проект «Українське книгознавство XIX – першої половини XX ст.»: методика створення [Електронний ресурс] // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. – 2008. – № 1. – С. 286–306.

2. Так, див., наприклад: Пеленський Є. Ю. Бібліографія української бібліографії; UCRAINICA в західно-європейських мовах: вибрана бібліографія. – Едмонтон: Вид-во Канадського Інституту українських студій, 1990. – 18 с.

3. Попик В. І. Ресурси довідкової біографічної інформації : історичний досвід формування, сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : монографія / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 520 с.

4. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Кондор, 2004. – 222 с.

5. Енциклопедія українознавства [Електронний ресурс] // Ізборник. – Режим доступу: <http://izbornyk.org.ua/encycl/eu.htm>

6. Див. веб-сайт Інституту історії України НАН України: www.history.org.ua.

7. Українська бібліотечна енциклопедія : науковий проект [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://www.nplu.org/article.php?id=9>.

8. Українські бібліографи [Електронний ресурс] : [категорія] // Вікіпедія – вільна енциклопедія. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Українські_бібліографи.

9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [сайт]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.

10. Література з бібліотекознавства [Електронний ресурс] // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.

11. Дубровіна Л. А. Бібліотечна справа в Україні в XX столітті / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко; НАН України, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, Інститут рукопису. – К., 2009. – 530 с.; Дубровіна Л. А. Історія національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, 1918–1941 / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко; НАН України, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – К., 1998. – 336 с.; Дубровіна Л. А. Історія Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 1941–1964 / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко; НАН України, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – К.: Наукова думка, 2003. – 360 с.; Дубровіна Л. А. Історія Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, 1965–1991 / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко; НАН України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – К., 2008. – 373 с.

12. Ковальчук Г. І. Український науковий інститут книгознавства: історія та наукова діяльність // Бібліотекознавство та бібліографія: науково-метод. зб. – Харків, 1992. – Вип. 31. – С. 102–110.

13. Степченко О. П. Українські вчені – фундатори спеціалізованих відділів національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1918–1934) /

О. П. Степченко; Л. А. Дубровіна (відп. редактор); Національна академія наук України. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Інститут рукопису. – К.: НБУВ, 2008. – 217 с.

15. Електронний архів науково-довідкових видань [Електронний ресурс] // Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.

16. Числені роботи Г. І. Ковальчук див. : Книгознавець Галина Іванівна Ковальчук (до 25-річчя наукової діяльності). Біобібліографічний покажчик / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського; уклад. Н. І. Моїсеєнко; вступ. ст. Л. А. Дубровіної; редкол.: В. І. Попик (голова) [та ін.]. – К. : НБУВ, 2013. – 86 с.

17. Ковалевський Ю. Бібліографія і український бібліографічний інститут. – К., 1919. – 16 с.

18. Співробітники Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]: [персональні сторінки вчених] // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.

19. Гарбар Л. В. Формування біографічного ресурсу з історії бібліотечної справи в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського (1918–1934 рр.) // Наукові праці. – 2011. – Вип. 32. – С. 369–376.

20. Національна парламентська бібліотека України [сайт]. – Режим доступу: <http://www.nplu.org/>; Бібліографічні посібники [Електронний ресурс] // Національна парламентська бібліотека України. – Режим доступу: <http://www.nplu.org/article.php?id=41>.

21. Українські бібліографи [Електронний ресурс] : [категорія] // Вікіпедія – вільна енциклопедія. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Українські_бібліографи.

22. Електронна бібліотека «Культура України» [Електронний ресурс] // Національна парламентська бібліотека України. – Режим доступу: <http://elib.nplu.org/>.

23. Видатні бібліотекознавці, бібліографознавці, книгознавці та документознавці України та світу [Електронний ресурс] // Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Режим доступу: http://www.library.edu-ua.net/scientific_information_work/exelent_pedagog/.

24. Анотований бібліографічний покажчик літератури з проблем бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства / уклад. В. О. Мудроха; ред. М. Р. Кульчицький ; відп. ред. С. А. Арсірій; ЛННБУ ім. В. Стефаніка, Відділ бібліотекознавства. – Львів, 2009. – Вип. 1–2, 2010. – Вип. 1–2, 2011. – Вип. 1–2, 2012. – Вип. 1–2. – Режим доступу: <http://www.lsl.lviv.ua/fulltextbase.htm>. Бібліографічний покажчик літератури з проблем бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства / уклад. В. О. Мудроха, Д. П. Колтун; відп. ред. Л. В. Сніцарчук; ЛННБ України ім. В. Стефаніка, Відділ бібліотекознавства. – Львів, 2013. – Вип. 1–2; Львів, 2014. – Вип. 1. – Режим доступу: <http://www.lsl.lviv.ua/fulltextbase.htm>.

25. Одеська національна наукова бібліотека імені М. Горького [сайт]. – Режим доступу: <http://odnb.odessa.ua>.

26. Бібліографи Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького : біобібліогр. довідник / Одес. держ. наук. б-ка ім. М. Горького; упоряд.

Л. М. Бур'ян; наук. ред. і авт. вступ. ст. Г. Д. Зленко; ред. І. С. Шелестович; відп. за вип. О. Ф. Ботушанська. – О., 2002. – 254 с. – Режим доступу: http://94.158.144.72/ONNB_ec/NashiVid/rStock/29547.pdf.

27. Скарбниця культури : віртуальний музей ОННБ імені М. Горького [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://odnb.odessa.ua/virtual-museum/>.

28. Яценко О. М. Використання формалізованих методів при укладанні текстів для веб-сайта «Український національний біографічний архів» // Укр. біографістика : зб. наук. пр. – К., 2012. – Вип. 9. – С. 215–230.

N. Stronska

Formation of Network Resources of Ukrainian Bibliographers Studies and its Development Prospects

In the article we emphasize the necessity of formation of the national resources of Bibliographers Studies as part of the informational space of Ukrainian culture, we provide an overview of sources and principal libraries' electronic bibliographic resources, reveal the state of methodical support of their creation, display significant prospects for further research of Ukrainian electronic resources of Bibliographers Studies and the necessity of detailed analysis of informational content of referential Internet resources and sites of academic Ukrainian and foreign libraries, the necessity of identification and digitizing of retrospective sources of Ukrainian Bibliographers Studies, the development of an open integrate electronic bio-bibliographic resource «Ukrainian Bibliographers» formation general concept. We have shown that there has been gathered an experience of methodic bases of metadata formation, the conceptual basis of the resource formation has been developed and the primary package of bibliographic sources has been prepared.

Key words: Ukrainian Bibliographers Studies, Bibliographers Studies Electronic Resources, Bibliographers Studies Sources.

Н. Т. Стронская

Формирование сетевых ресурсов украинского библиографоведения и перспективы его развития

В статье сделан акцент на необходимость формирования национальных библиографических ресурсов как части информационного пространства украинской культуры, обзор источников и важнейших электронных библиографических ресурсов библиотек, раскрыто состояние методического обеспечения их создания, показано значительную перспективу дальнейшего исследования украинских библиографоведческих электронных ресурсов, необходимость детального анализа информационного наполнения справочных интернет-ресурсов, сайтов научных библиотек Украины и других стран, необходимость выявления и оцифровки ретроспективных источников украинского библиографоведения, разработки общей концепции построения открытого интегрированного электронного библиографического ресурса «Украинские библиографы». Показано, что для этого накоплен опыт методических основ создания метаданных, наработаны концептуальные основы построения такого ресурса, подготовлен первичный массив библиографических источников.

Ключевые слова: украинское библиографоведение, библиографоведческие электронные ресурсы, источники библиографоведения.